

Referat

Fra møte i VKMs hovedkomité

Dato: 18.11.2024, kl. 11-17

Sted: FHIs lokaler Lindern, Lovisenberggt. 8, Oslo

Møteleder: Inger-Lise Steffensen

Deltakere:

Hovedkomiteen: Inger-Lise Steffensen, Taran O. Skjerdal, Gaute Velle, Marianne Stenrød, Monica Sanden, Trine Husøy, Helle Katrine Knutsen, Håvard Steinshamn, Tor Strand, Tor Atle Mo, Elisabeth Madslie, Hugo de Boer, Espen Rimstad.

Foredragsholdere:

Anine Christine Medin, faggruppe for ernæring, dietetiske produkter, ny mat og allergi.
Nina Kristiansen, forskning.no.

Sekretariatet: Tore S. Tollersrud, Hilde Mellegård (ref.), Daniel Flø, Gisle Solstad, Danica Grahek-Ogden, Inger Therese L. Lillegaard, Christine L. Parr, Gro H. Mathisen, Martin Malmstrøm, Anne-Marthe G. Jevnaker, Ville E. Sipinen, Jo S. Hermansen, Selamawit T. Gobena, Tanya S. Kristiansen, Kristin O. Seljetun, Helen E. Kvaem, Merethe Aasmo-Finne (ref.).

Observatører: Kari Bryhni (Mattilsynet), Hilde J. Skår (Mattilsynet), Ingvild Riisberg (Miljødirektoratet), Ole Berg (Helsedirektoratet, sak 4).

Forfall:

Fra hovedkomiteen: May-Guri Sæthre

1. Velkommen, fravær, habilitet og godtgjøring

Hovedkomiteens leder Inger-Lise Steffensen ønsket velkommen til årets siste møte i hovedkomitéen. Ingen av medlemmene hadde noe å melde til spørsmål om habilitet i dagens møte.

2. Godkjenning av møteinnkalling og dagsorden

Hovedkomiteen hadde ingen anmerkninger til møteinnkallingen. Dagsorden ble godkjent uten merknader.

---

3. Ny strategi for VKM 2025-2028

VKMs direktør Tore Tollersrud og resten av ledergruppa innledet med korte omverdensanalyser om det generelle bakteppet for VKMs virksomhet, organisering og finansiering, framtidige kunnskapsbehov (konkrete og forventede) innen hhv. mat- og miljøområdet, kommunikasjon og EFSA. Diskusjonen etter innledningen var i stor grad knyttet til utfordringene med rekruttering og avlønning av eksperter i VKM, ett av hovedtemaene i oppfølgingen av DFØs evalueringsrapport. Sekretariatet tar med seg innspillene fra hovedkomiteen i det videre arbeidet med strategiplanen.

Hovedkomiteen er referansegruppe for arbeidet, og første utkast til strategi vil bli presentert og diskutert på det kommende møte i komiteen 3. mars. VKMs strategi for perioden 2025-2028 er planlagt publisert i juni 2025.

4. Nytt fra VKMs oppdragsgivere

Hilde Skår fra Mattilsynet orienterte kort om pågående omorganisering i Mattilsynet og om nye rutiner for kunnskapsinnhenting fra kunnskapsstøtteorganisasjonene til Mattilsynet. Det legges opp til et sterkere fokus på hvem Mattilsynet innhenter kunnskapsstøtte fra. Mattilsynet har begrenset kapasitet og kan ikke prioritere fast deltagelse på faggruppemøter og prosjektmøter i VKM, men vil delta der representanter fra Mattilsynet har en mer aktiv rolle. Skår nevnte også kort om framtidige kunnskapsbehov. Det ble også orientert om Mattilsynets overvåknings- og kontrollprogram (OK-program) og finansiering av disse. Mye av aktiviteten i OK-programmene er knyttet til internasjonale og nasjonale forpliktelser. Selve analysene gjøres hovedsakelig i Norge. Skår orienterte også om en kommende utlysning av forskningsmidler fra Mattilsynet via Forskningsrådet. Landbruks- og matdepartementet bevilger midler. Utlysningen vil komme på nyåret 2025.

Ole Berg fra Helsedirektoratet gratulerte VKM med 20 år og nevnte nylig signert fast samarbeidsavtale mellom Helsedirektoratet og VKM. Direktoratet har per i dag ingen oppdrag til VKM, men det er saker som kan bli aktuelle framover. Berg nevnte kort arbeidet med revisjon av retningslinjer for mat og måltider i barnehager.

Ingvild Riisberg fra Miljødirektoratet takket for rapportene som er levert siden siste møtet, og understreket VKMs betydning i direktoratets kunnskapssystem. Riisberg viste til at Miljødirektoratet jobber med å få på plass oppdragsporteføljen for 2025, og viste kort en foreløpig oversikt over planlagte bestillinger innen GMO, fremmede organismer og CITES. Direktoratet tar sikte på å presentere en mer utfyllende liste på årets kontaktmøte på direktørnivå 29. november.

---

5. Protokoller i VKM-sammenheng

I tråd med VKMs strategiske virksomhetsplan skal det utarbeides generelle retningslinjer for bruk av protokoll i VKM. Dette er et av tiltakene for oppfølging av det strategiske satsingsområdet «uavhengig kunnskapsgrunnlag av høy kvalitet» i VKMs strategi for 2021-2024.

Protokoll brukes i dag i økende grad i VKMs prosjekter, men er ikke obligatorisk. Det er imidlertid en generell anbefaling om å utarbeide protokoller i oppdrag der det er hensiktsmessig. Bakgrunnen for dette er at protokoller bidrar til å sikre god planlegging og arbeidsflyt, at viktige diskusjoner og beslutninger tas tidlig i prosessen, og sikrer forutsigbarhet i arbeidet for alle involverte. En omforent forståelse av problemformuleringer med oppdragsgiver er også et viktig aspekt ved bruk av protokoll.

EFSA og flere andre internasjonale institusjoner har utarbeidet veiledere for ulike typer vitenskapelige vurderinger. Med bakgrunn i at faggruppene i VKM arbeider med ulike fagområder, har ulike arbeidsmåter og rammebetingelser, og at det allerede finnes relevante veiledere, ønsket sekretariatet innspill fra hovedkomiteen på om de vurderer det hensiktsmessig at VKM utarbeider en egen generell retningslinje for protokoll.

Komiteen understreket gevinstene ved bruk av protokoll og løftet dette fram som en anbefaling for arbeidet med vitenskapelige vurderinger i VKM, men konkluderte med at det har lite for seg å utarbeide egne retningslinjer. I stedet bør VKM basere seg på eksisterende veiledningsmaterieell, og tilpasse de til hvert enkelt oppdrag.

Det vil imidlertid være hensiktsmessig med en generisk mal/templat, som kan fungere som en sjekklister for protokollarbeidet. Sekretariatet utarbeider utkast til mal til neste møtet i hovedkomiteen, og minnet om oversikten over veiledere og eksempler på protokoller. Oversikten er ment som støtte og inspirasjon i arbeidet med protokoll i prosjektene.

6. Presentasjon av aktuelle vurderinger fra VKM

Hugo de Boer, leder av faggruppen for CITES, orienterte om VKMs ulike oppdrag som nasjonal vitenskapelig myndighet under CITES, og presenterte den kommende risikovurderingen «[Scientific assessment of risk posed by trade to crocodilians listed by CITES](#)». Risikovurderingen ble publisert 26.11.24.

Anine Christine Medin, presenterte «[Beregning og vurdering av i hvilken grad høringsutkast til nye kostråd vil dekke behov og anbefalinger for næringsstoffer](#)». Medin var faglig leder for vurderingen som ble publisert 15.8.24.

---

7. Risikokommunikasjon

VKMs kommunikasjonssjef Anne-Grethe Danielsen holdt en orientering om komiteens kommunikasjonsstrategi og bakgrunnen for den, utfordringer knyttet til kommunikasjonsarbeidet innenfor VKMs samfunnsoppdrag, og minnet medlemmene om de interne medierutinene.

8. Kommunikasjon - VKM sett utenfra

Nina Kristiansen, journalist i forskning.no, var invitert til å komme med et utenfrablikk på VKMs vurderinger og kommunikasjonsarbeid, og utfordret på hvordan VKM kan bli mer synlig og en foretrukket kilde til kunnskap. Kristiansen trakk særlig fram mer tilgjengelige sammendrag og hovedbudskap i rapportene fra VKM som forbedringsområder.

9. Nytt fra sekretariatet

Det ble orientert om følgende saker:

- Status for oppfølging av DFØs evaluering av VKM
  - HOD er i gang med oppfølgingen av evalueringsrapporten i samarbeid med KLD, LMD og NFD. VKM har gitt en del innspill på oppfølgingspunktene i rapporten.
- Status for arbeidet med interne retningslinjer for kunstig intelligens (KI) i VKM
  - Sekretariatet har utarbeidet utkast til overordnede retningslinjer for bruk av store språkmodeller i VKM. Retningslinjene og aktuelle bruksområder mm. vil bli presentert og diskutert på hovedkomiteens neste møte.
- Samarbeidsavtale mellom Helsedirektoratet og VKM er signert
- EFSA

10. Eventuelt

Det var ingen saker på denne agendaposten.

11. Møtedatoer for våren 2025

- 3. mars (digitalt møte)
- 27. mai (fysisk møte)